

Early Journal Content on JSTOR, Free to Anyone in the World

This article is one of nearly 500,000 scholarly works digitized and made freely available to everyone in the world by JSTOR.

Known as the Early Journal Content, this set of works include research articles, news, letters, and other writings published in more than 200 of the oldest leading academic journals. The works date from the mid-seventeenth to the early twentieth centuries.

We encourage people to read and share the Early Journal Content openly and to tell others that this resource exists. People may post this content online or redistribute in any way for non-commercial purposes.

Read more about Early Journal Content at <http://about.jstor.org/participate-jstor/individuals/early-journal-content>.

JSTOR is a digital library of academic journals, books, and primary source objects. JSTOR helps people discover, use, and build upon a wide range of content through a powerful research and teaching platform, and preserves this content for future generations. JSTOR is part of ITHAKA, a not-for-profit organization that also includes Ithaka S+R and Portico. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

THE ARABIC PORTION OF THE CAIRO GENIZAH AT CAMBRIDGE.

(*Thirteenth Article.*)

XXXI.

SA'ADYĀH'S COMMENTARY ON EXODUS.

Two leaves, 21 × 20 cm. Orient. square char., twenty-five lines on page.

The two leaves of this fragment formed the earlier and latter portions of a booklet, and it is therefore preferable to deal with each of them separately. The whole fragment belongs to Sa'adyāh's commentary on Exodus (hitherto considered lost), as already stated in a former notice¹. Sufficient evidence of Sa'adyāh's authorship is given not only in the repeated allusion to the same writer's anti-Qaraite treatise on "The rejection of speculation concerning the laws based on [prophetic] tradition²," but also by the translated Bible verses which coincide with Sa'adyāh's version of the same. Another, and absolutely convincing proof follows.

I. Pinsker³ quotes a passage from Yefeth's Arabic

¹ See the *Tenth Article* of this series, vol. XVII, p. 714.

² See *ibid.*

³ *Likkūtē Kadm.*, Annot. p. 20. This should dispose of the title of an alleged treatise by Sa'adyāh on אלקים עלי אשוראיע אלסמיעה, recorded by Poznański (*J. Q. R.*, X, 259) and Steinschneider (*Arab. Literatur*, p. 80), according to older authorities. אלקים is but a misreading for אלקא, the word אבטל being omitted. The term סמיעה refers to laws based on prophetic tradition. The occurrence of the same term in the *Kitāb al Amānāt* shows that even this philosophic work has its anti-Qaraite tendencies. This is decidedly the case with the portion given as No. XXVI of the fragments of this series.

commentary on Exod. xxxv. 3. The polemical treatise alluded to in this passage he attributes to Yefeth, and is, in this opinion, followed by Dr. Poznański. This is, however, an error. The treatise in question is by Sa'adyāh, and our fragment represents the original from which Yefeth copied his quotation. In his endeavour to refute Sa'adyāh he quotes, piece by piece, nearly the whole text of the first leaf of our fragment. Incidentally he thus assists in the restoration of several deleted passages.

The matter is also interesting from another point of view. Apart from his special anti-Qaraite treatises, Sa'adyāh inserted extensive polemical discourses in his Bible commentaries. Several copies of these were in all probability wilfully destroyed by Qaraite fanatics; hence, no doubt the scarcity of Sa'adyāh's exegetical and polemical works.

The fragment begins in the middle of the interpretation of Exod. xxxv. 3. The employment of the words "Throughout your habitations" in connexion with the prohibition of kindling fire on the Sabbath gives the author an opportunity of alluding to the prohibition of leavened bread on Passover (Exod. xii. 20), and the prohibition of blood and fat (Lev. vii. 25, 26), which holds good in every part of the globe. He then reviews other commandments which the Qaraites put on a parallel with the prohibition of kindling fire, viz. Deut. xxv. 4; Exod. xii. 15; Lev. x. 9; Exod. xxi. 33 and xxii. 5; Lev. xxv (Deut. xv). In further illustration he gives the manner in which Samson set fire to the crops of the Philistines (Judges xv. 5). A second group of instances begins with Exod. xxi. 20, but here the first leaf unfortunately ends.

Yefeth's refutation is likewise attached to his explanation of Exod. xxxv. 3, but is, strange to say, repeated verbatim in his interpretation of Lev. xxiii. 3. Whether this repetition is due to the author or to the copyists is difficult to decide. I feel inclined to adopt the former view, as this repetition materially assisted in more widely diffusing the refutation. So large a work as Yefeth's commentary

could not well be kept together, but probably circulated in single volumes. The theory of intentional repetition would also show the importance Yefeth attached to his refutation of Sa'adyāh. It is introduced by the following *seven* questions¹:—

1. Does the kindling of fire [on Sabbath] come under the heading of "thou shalt not do any work" or not?
2. Does the prohibition of kindling fire mean direct or indirect lighting?
3. Do the words "on the Sabbath day" inhibit any work begun before the Sabbath and progressing during the Sabbath?
4. Does light come under the meaning of kindling fire or not?
5. Have the words "throughout your habitations" a special or only general meaning?
6. Does this prohibition bear on the Sabbath, or has it any other application?
7. For what reason is the kindling of fire singled out from all other kind of work?

In answering these questions Yefeth points out that lighting fire cannot be excluded from the meaning of the verse Exod. xx. 10. The following is the reason why this prohibition was specially mentioned. Lighting fire is not the direct but indirect result of work, "because he who produces fire does not kindle it, but only strikes the stone with [a piece of] iron." The spark which falls on the wick is not kindling, the latter being the result of the flame, and marking but the third—or indirect—stage. One cannot speak of kindling fire when the flame attaches itself to the fuel. It is a mistake to assume that the effect of the intermediary stage is not likewise [a] forbidden [act]. The verses Lev. i. 7 or Judges xv. 14 show that bringing together fire and fuel is not actually kindling fire, and this refutes Sa'adyāh's opinion that, whenever the words ביעור

¹ See the January number of this Journal, p. 229.

and שׂא stand together they do not mean burning. Another proof is given in Exod. iii. 2.

The case of Judges xv. 4 is similar. Samson did not burn the crops directly, but the deed is attributed to him, he having initiated it. Sa'adyāh is mistaken in assuming that the subject of וַיִּבְעֵר is the fire, and that the whole question is one of gender, as can be gathered from Num. xxi. 28. He might be forgiven his mixing up of the genders, but *this individual* has overlooked the fact that the words in question refer to the fire [and not to the person]. In the verses Judges xv. 4-5 all verbs refer to Samson; for if there were another subject (viz. fire) this must have been mentioned according to the rules of syntax.

Proceeding, Yefeth quotes "letter by letter" another passage from Sa'adyāh's commentary which is not in the fragment, and which runs as follows: "The verse Exod. xxxv. 3 is grossly misconceived by the heretics who apply [the prohibition] it [contains] to a light which is prepared on Friday for the Sabbath. None of them is aware of the fact that the reason given by the Tōrah for prohibiting work on the Sabbath is rest, according to Exod. xxxiii. 12 and Deut. v. 14. *Rest* only applies to living beings, and therefore man and beast are spoken of. It does not, however, apply to elements as fire, water, air, and earth; nor have rest or fatigue any bearing on utensils. For the same reason the Tōrah does not impose upon us any responsibility for what our maidservant does, nor for the working of certain substances which we use. This is a great principle which we should bear in mind. People, however, overlook it, and think that the prohibition of work on the Sabbath entails a state of absolute passivity. You will, therefore, find them continually and unanimously saying, that work commenced beforehand is completed on the Sabbath [and is therefore forbidden]. We answer: What matters this completion when every living person is at rest? *Q.E.D.* If it were clear that an indirect effect be equal to a direct action performed by a human being our

sect could see no harm in it, because we do something which is not forbidden."

In reply to this remark Yefeth, in his turn, charges Sa'adyāh with error and heresy. Qaraites are not ignorant of the reason given by the Tōrāh. The words למען ינוח do not stipulate that the term שכינה has no other reason than הנוחה. The Tōrāh often gives only one reason out of several, e.g. Lev. xxiii. 43; Deut. xvi. 3, xi. 21. If a person is honoured for his learning there may still be other reasons for such honour. Possibly the Tōrāh only mentioned the one reason, למען ינוח, as an allusion to direct action, whilst leaving indirect effects unexpressed. The term הנוחה, far from being applied to living beings exclusively, also refers to inanimate things, as can be seen from Zech. v. 11; Ezek. xl. 42; xlii. 14, and, if he refuses to accept these, from Gen. viii. 4. *This man*, however, does not care about the true meaning of such a word in the Bible. If the verse Exod. xx. 11 refers to indirectly created beings, why should not Deut. v. 14 also comprehend indirect work? This forbidden work is parallel to a partnership with a Gentile who sells and buys on the Sabbath. Any gain accruing from it is forbidden. Exod. xvi. 23 entails a sabbatical prohibition. If any one lights a fire on Friday and puts his pot on it, and then sits down to rest whilst the food is cooking, he renders such a thing permissible in spite of his knowledge of למען ינוח. This contradicts the verse just quoted, but *that individual* overlooks this as well as the verse Exod. xxiii. 12 and Deut. v. 14, since his explanation of למען ינוח does not achieve his desire to free indirect work from prohibition. Tradition forbids the leaving of water under a lamp, lest a spark fall into it and become carbonized, which is as much indirect work as the sprouting of a seed thrown down which has become moist—how can that be reconciled with למען ינוח? Praised be God for the manifestation of the truth.

Fol. 70
recto.

Quoting the passage in the fragment dealing with

Deut. xxv. 4, Yefeth points out that the preposition ב in ביום השבת as well as in ברישו has retrospective power. As the muzzling of the ox before threshing is not permitted, in a like manner the kindling of fire on the Sabbath eve is prohibited. Sa'adyāh is wrong in assuming that we reckon one action analogous to two, because Qaraites consider the kindling of fire parallel to the muzzling of an ox only, but not to threshing as well.

Yefeth now deals with Sa'adyāh's criticism of the Qaraites' interpretation of Lev. x. 9. Sa'adyāh is again wrong (he says) because the Tōrāh makes no mention of mental confusion. Intoxicating drink is simply forbidden [to the priest]. It would have been quite as easy to say that a confused mind is forbidden by law when entering the sanctuary, but not prior to this. The words להכביל ולהורות have nothing to do with "entering the sanctuary." Cases in which the reason for a commandment in the Tōrāh is not mentioned together with it, but at a different place, are many.

The next quotation from the Sa'adyāh fragment is the one on Exod. xxi. 33 and xxii. 5. Yefeth charges Sa'adyāh with no less than *four* errors: (1) Sa'adyāh finds a reason which is not given in the Tōrāh; (2) He applies analogy whilst forgetting his own treatise against this method; (3) The Tōrāh says, *He that kindleth the fire shall surely make restitution* (ver. 5), but does not add, *because he has not guarded it*. "What can one say to a man who forsakes the word of God and invents reasons of his own which are not mentioned in the Tōrāh?" (4) The Tōrāh calls him who kindles the fire guilty, although he is so but indirectly, on account of the beginning of ver. 5. The verse Exod. xxxv. 3 likewise speaks of an indirect act.

In Sa'adyāh's anti-Qaraite interpretation of Lev. xxx Yefeth finds *two* errors. (1) Verse 4 forbids sowing in the same way as the kindling of fire is forbidden on the Sabbath. The Qaraite analogy is therefore correct. (2) The preposition ב is used in both cases [with retrospective effect],

"but *this man* continually makes differences where there are none, and [finds reasons] where there are none in order to defeat his opponent. We have, however, quoted his refutations, showing up the weak points and the defects of the same."

After this Yefeth proceeds to answer the other questions mentioned above, but as only those passages which deal with the Sa'adyāh fragments concern us we abstain from entering further into his discussions. Incidentally they furnish a good example of Qaraite arguments and methods, and their comparison with the terse and businesslike manner of Sa'adyāh. In the reproduction of Yefeth's text quotations from Sa'adyāh are overlined, whilst the passage which is not in the fragment is, line for line, marked by asterisks (see Supplement).

II. The *second leaf* begins with the translation of Exod. xxxvi. 27-34, showing some few variations from the printed text. In illustration of this group (beginning verse 20), as well as of the preceding ones, viz. vv. 8-13 and 14-19, Sa'adyāh gives an explanation of the Mishnāh, *Middōth*, IV, 6-7. This explanation, which unfortunately suffers from the defective condition of several passages, is characteristic of Sa'adyāh's thoroughness and mastery of detail. A reference to 1 Kings vi. 5 establishes the fact that he composed a commentary on this book. The remark that the measurements of the sacred edifice are not given in the Bible and must, therefore, be supplemented from the Mishnāh evidently turns its point against the Qaraites. An interesting comparison, both from the literary and linguistic points of view, is offered by Maimonides' interpretation of the same paragraphs of the Mishnāh ¹.

T-S. 20, 159.

Fol. 1 recto. קולה בבל מו[צע] יעני אלעמארדא אסתקאם אן יוכתב דלך פי אלמצה
לילא יתוהמו אנהא שריעה ונבת עליה[א] במצר ופי אלבר ואמא ענר

¹ See J. Fromer, *Maimonides Commentar*, zum Tractat Middōth, Breslau, 1898.

דכולהם אלבלד פלא אד' לם יכון קאל להם ב פלדלך זאד
 בכל מו[צע] וכדלך תחרים אלשחם ואלרם הו מע אלקרבנות
 פלילא יטנו אנא לא ילזמהם אלא פי אלמדבר פלדלך זאדהם בכל מוצע
 וכד[לך] שעל אלנאר פי אלסבת ללכבו ואלטבך ואלסראן לא יחסבון
 אנה שי ילזמהם מע אלמן אד' הו מכתוב מעה פאדא אנקטע אלמן לם
 ילזמהם פלדלך זאד בכל מוצע ואקול אמכן אן יכון לדלך קאל פי אלמן
 איצא אל ארץ נושבת: ומנהם מן תעלק עלינא בטריק אלקיאם פאתהו
 פי גהאת שתי פאלמקדם אולא אבטאל אלקיאם פי אלשראיע אלסמעיה
 ודלך במא רדרת בה עלי מדעייה פי אלכתאב אלדי אלפתה לה: תם
 גדרת ואחדה ואחדה מן אלמצוות אלתי תעלקו בהא ליקיסו אלסראן
 עליהא פקלת ולו סלמנא אלקיאם לכאן קיאסהם הדא פאסדא וצמנת
 דלך גזוא מפרדא להדא אלכאב פאלדי ער[צת] . . אולא תעלקהם בקול
 אלכתאב לא תחסום שור בדישו וקולחם וכמא לא תנוו אלחסימה מן קבל
 כדאך לא ינוו אלביעור מן קבל וקלת אנה מן אקאם פעלא ואחרא עלי
 פעלין אכטא אלקיאם פאלבעור פעל ואחד מן אלמנסן ואלחסימה ואלדישה
 פעלין מן אלמנסן: תם ערצת בעד דלך תעלקהם בקו אך ביום הראשון
 תשביתו שאר וריאמהם אן יעטל אלאשעאל מן קבל אלסבת כעטלה
 אלכמיר קבל ביום הראשון פחררת וקלת אן פי אלכמיר פסוק אכד
 ימנעה מן יום ראשון: ויקול שבעת ימים שאר לא ימצא בב[תיכם]
 פמענאה פי אלוות באלפסוק אלאול ומן קבל אלוות באלפסוק אלב .
 ובעו[ר] א[ש] פליס להא אלא פסוק ואחד פמן אקאם (עלי) ¹ מא לה פסוקין
 לוקתין עלי מא לים לה אלא פסוק ואחד לוקת ואחד אכטא ולם יציב:
 תם ערצת בעד דלך תעלקהם בקו יין ושכר אל תשת א' וב' א' בבאכם .
 קאלו ואנתם מקדון אן אלסכר חראם קבל אלביאה איצא פחררתה פונרת
 אלסכר הנאך מעללא בעלה הי אפסאד אלעקל ואלתמיין אד' קאל ולהבריל
 ולהורות . פאונבת אלעלה חמר כל מפסד כיף כאן: ובעור אש גיר מעלל
 בעלה פי פסוקה ומן אקאם מא לא עלה מעה עלי מא מעה עלה אכטא
 איצא ולם יציב: בל אלעלה אלתי הו לה וליסת מעה הו למען ינוח עלי
 מא קדמנא | תם ערצת תעלקהם בגראמה משעל קראח נארה תמן גמיע
 מא אחרקה לה וקולחם אנמא לזמה אלגרם לאנה פאעל אלחולד פחררת
 דלך פונרת אלגרם [אן] לם לזמה לאנה פעל אלאחראק ואנמא לזמה
 לאנה לם יפעל אלחפט ודלך [נטיר קול אלחורה פי אלשור ו] לא ישמרנו .

Fol. 1
verso.

ופי אלבור ולא יכסנו כדאך פי אלנאר כי תצא אש[ומצאה ולא] קיאסא עלי מא תקדם ועלי מא שרחת פי פרשה ואלה המשפטים פ[כ]מא ג[רם] רב אלתור ורב אלביר לאנהמא לם יפעלא אלחפט כדאך צאחב אלנאר יגרם לאנה לם יפעל אלחפט:

וערצת בעד דלך תעלקהם בשנת השמטה פיקולון כמא אנה מחטור אן יורע פי אכר אלסנה אלסארסה ויסתנבת פי אלז כדאך מחטור אן ישעל פי אכר אליום אלז ויסתבקא פי אלז: פחררת דלך איצא פוגדת אלשביתה פי אלש[מ]טה מצמומה אלי אלארץ לא אלי אלנאם ולדלך חרם אלאסתנבאת עלי כל חאל ווגדת אלשביתה פי אלסבת מצמומה אלי אלנאם לא אלי אלנאר ולא גירהא ולדלך אדא אסבת אלנאם ואסתראחו פלא שי בקי עליהם פמן אקאס חטר מצמום¹ אלי אלפאעל אכטא אלקיאס איצא ולם יציב: וערצת בעד דלך תעלקהם בקול אלכתאב פי אלשעאל אלדי אשעלה שמשון ויבער מגדיש ועד קמה ועד ברם זית ואנה קאל מי עשה זאת ויאמרו שמשון חתן התמני: פוגדת הדיא קול פלשתים לים הו קול נבי ולא ולד פיימכן אן יכון פלשתים כאנו ירון אן אלתולד פעל אלמבתרי עלי סביל אלכטא מנהם או אלחעצב כמא ראינאיהם חכמו עלי חמו שמשון וזוגתה באלחרק פאחרקוהמא באלנאר כך פי אכר אלפסוק ויעלו פלשתים וישרפו אתה ואת אביה באש פלעמרי מן חכם במתל הדיא אלחכם אלמכאלף ללמעקול ואלמכתוב סבילה² פמא קולך פי מן יקתאד בחכם אלכפאר והו³ והמוה חכם אלאנביא:

חם ערצת תעליקאת אכר להם ושרחת בטלאנהא (הם)⁴ פי דלך אלכתאב: חם קלת ולנא אן נקול אן אלתורה למא קסמת חכם אלתולד פנעלת בעצה מקאם אלבטש בקולהא ומת תחת ידו נקם ינקם אך אם יום או יומים יעמד לא יקם לם ימכן מן יחתך בהא בעד הדיא אן יחכם עלי אלתולד מן ראי נפסה באחד הדין אלחכמין ולכנה יחתאן אלי נאקל ינקל אליה פי כל באב מן אלתולד כיף חכם אלתורה פיה אהו ענדהא כאלאול מן הדין או כאלתאני וקלת איצא וכמא חטרת אשעאלא פי וקת כדאך אמרת באשעאל . . .

ולירכתי: ופי מוכר אלמסכן גרבא צנע i תכאתג: ושני: ות[כתנאן] Fol. 2 recto.
צנ[עהמא פי רכני אלמסכן פי אלזאוייתין: והיו: פצארת מעתדלה מן א[ספ]ל ו[גמיעא צאר]ת [מעדת]לה [מן פוקה בח]ל[קה ואחרה כדאך

¹ Here are several words missing, probably מצמים.

² First and last letters doubtful.

³ מא?

⁴ To be deleted.

צנע פי] ארבענין נמי[ע]המא]: והיו: פצא[רת תמאן תכאתנ וקואעדהא
 מן פצה סת עשרה] קאעדה קאעדתי תחת כל תכתנה: ויעש: ו[צנע
 אמ]האנא [מן כשב אל]סנט ה לתכאהנ נאנבה אלואחד: וחמשה:
 וכמסה [אמהאנ] לתכאתנ נאנבה אלחאני וה לתכאתה אלתי פי זאויתי
 אלגרב: ויעש: וצנע אלמהנ אלואוסט נאפדא פי וסטהא מן טרפהא אלי
 טרפהא: ואת: ואלתכאתנ גשאהא ברהב וחלקהא צנעהא מן דהב מכאנא
 לל[אמהאנ] ונשא אלאמהאנ איצא באלדהב: או הרה אלג פצול ויעשו
 כל חכם ל[ב] ויעש יריעת עזים ויעש את הקרשים הי דאת אלביתין
 אעני בית קדש ובית קדש הקרשים עלי מא שרחת פי מא תקדם: פוגבני
 אן אצע קבלהא צפה אלבית [ין כמ]א צנעא פי בית שני ומא . . . ש בהמא
 מן חדורחהון (?) ואקול אן אלב¹ [כא]ן זאידא עלי מא פי
 אלמשכן רואק אלדי הו אולה כמא כאן אלבית אלאול וכאנת ממראת
 מחיטה בה כאלבית אלאול כמא שרחנא פי אליציע וכאנת [פן]קה גורף
 ולהא סותר מחיטה וכאן תחתה בנא אצם גיר מנף מאד מע טולה
 וע[רצה]ה פאדא אנתמעט אטואל הרה אלמוצופאט וערוצהא צאר אלכל ק
 דראעא [ע]ל[י] ק דראעא ערצא מן ונהה וע דראעא ערצא מן ורא[יה] וק
 דראעא רפעה . . . ב . . . וש' דלך מן נהה אלאתרפאע אלבנא אלאצם ו
 אדרע ורפע אלבית מ דראע ודראע כור ודראע[י]² בטן ודרע סקף
 ודראע פרש ורפע אלגורף איצא מ דראע ודראע [כור ודראע]י בטן
 ודראע סקף ודראע פרש וז אדרע סותרה ודראע חאבס [אלטיר ד]לך ק:
 ואד לם ינין דלך פי אלמקרא אצט' אלי נצה פי אלמשנה פנא
 פיה[קו] ו[ההיכל מאה על מאה על רום מאה האוטם שש אמות וגבהו
 ארבעים אמה ואמה כיור ואמתים בית דלפא ואמה תיקרא ואמה מעזיבה
 ושלוש אמות וגבהן של עליות ארבעים אמה ואמה כיור ואמתים בית דלפא
 ואמה תיקרא ואמה מעזיבה ושלוש אמות מעקה ואמה [כ]לא עורב:
 ותפסיר אוטם אצם כקול [אטם] אזנו: ותפסיר [כיור] כמא פי אלתרגום
 האנא יתיב בביתה דמטלל בכיורי ארזיא: ותפסיר בית [ד]לפ[א] . . .
 אלא[וד]לאף: ושרח כולא עורב חאבס אלאטיאר אלא תקום עלי סטח
 אלקדם . . . דלך אלדראע . . . ל ל ל
 לארתפאע מן ה וגירה פיראהא אלטאיר פיהוב לילא
 ק ע אלאבא לכופהם מן לא יסתחקו דלך במע . . . ה
 נס אלמול מן אלמשרק אלי אלמגרב ק דראעא . . . חאט

Fol. 2
verso.

¹ Perhaps אלדי.

² This should be dual on account of original אמתים.

אלרואק ה' ואלרואק יא' והאיט אלבית ז' ובית הקדש מ' דראע ודראע
מכאן אלפרכת ובית קדש הקדשים ז' והאיט אלבית ז' ואלממ"ז ז' והאיט י' ל
... תי' ה' פדלך ק': כמא[נצ]ת אלמשנה איצא: מן המזרח למערב מאה
אמה כותל האולם חמש והאולם אחד עשר כותל ההיכל שש ותוכו
ארבעים אמה וא' טרקסין ועשרים אמה בית קדש הקדשים וכותל ההיכל
שש והתא שש וכותל התא חמש: ותפסיר טרקסין [ב]נא דקיק בין
אלביתין כאלבראסטג [ער]ן [אלבית מן ור]אה לים הו' אלא ע' [דר]אע
פקט אכדת מן ג' ... מה באל[שמא]ל [א]לי' ... אלגנוב כחאיט אלזקאק
ה' ואלזקאק ז' והאיט אלממ"ז ה' ואלממ"ז ז' והאיט [א]לבית ז' וערצה ז'
והאיט אלבית ז' ואלממ"ז ז' והאיטה ה' ומוצע אנהדאר אלמא ז' והאיטה
ה' וכדי נצת אלמשנה איצא: מן הצפון לדרום שבעים אמה כותל המסיבה
חמש [והמסב]ה ז' כותל התא חמש והתא שש כותל ההיכל ז' ותוכו עשרים
אמה כותל ההיכל שש והתא ז' כותל התא ה' ובית הורדת שלוש אמות
והכותל חמש אמות: ו... ה' מן ונהה ערצה ק' דראע לאן אלרואק אוסע
מנה ל' דראעא הי' מן [נהה] אל[שמ]אל והי' מן נהה אלגנוב כמא נצת
איצא והאולם ע[ור]ף עליו חמש עשרה [אמה מן] הצפון וחמש עשרה
אמה מן הדרום וההיכל צר מאחריו ורחב מלפניו וד[ומה] לארי: פאן
קאל קאיל פקד קאל פי ספר עזרא רומה אמין שתין פתיה אמין שתין
קולנא יסתקים אן יכון הדא אלדראע דראעא אכתר מן אלתי מסחנא
בהא ועלי מא שרחנא במדה הראשונה פי מא תקדם: חם וצף צנעה
אלסגף פקאל ויעש: וצנע אלסגף מן סמננן וארגנאן וצבג קרמו ועשר
משזור צנעה האדק [צוראצמי]א: ויעש: וצנע סתר לבאב אלכבא מן
אסמננן וארגנאן

TRANSLATION.

Fol. 1 . . . the words "in every place" include the whole inhabited world.
recto. It is proper that these words are found in connexion with the unleavened bread, but the people imagine that this law was only binding for Egypt and the desert, and not after their entry into the [holy] land, because the words [.]² are not added. Therefore the words "in every place" are used instead. The same is the case with the prohibitions of fat and blood (Lev. vii. 24-28), which are mentioned in connexion with the sacrifices . . . lest they imagine that the prohibitions only applied to the desert. For this reason the

¹ We should expect here אלממר.

² Here are probably the words אשר יבחר במקום to be supplied.

words *in every place*¹ are added. The same is the case with the kindling of fire on Sabbath for the purpose of making bread, cooking, and lighting. They should not think that this law was binding for the Mannah, because it was used in connexion with it (Exod. xvi. 23), and not only after this had been stopped. For this reason the words *in every place* are added. In my opinion it is probably on this account that the words *to a land inhabited* (ibid. 35) are written. Some of them (the Qaraites) contend with us in a speculative way, presenting various views. The first thing to do now is to refute speculation in matters of traditional laws. This I did in the treatise which I launched against the defender of speculation. I, then, investigated each single commandment to which they attach their criticism in order to find an analogy in it for the prohibition of light [on Sabbath]. In my opinion, even if we admit such similarity, it is pernicious. I therefore insert a detailed discussion in this chapter. My first objection deals with the following deduction which they draw from Deut. xxv. 4. "Just as muzzling the ox is forbidden [before the threshing begins] so is kindling a light forbidden [even before Sabbath was begun]." My answer is that he who makes a single action analogous to a twofold one errs. Kindling fire is a single action, but muzzling and threshing are two actions. In their conception of Exod. xii. 15 the Qaraites see an analogy between the prohibitions of kindling fire on Sabbath eve and leaven on the eve of Passover. On examining this I found that the prohibition of leaven on the first day is contained in yet another verse (ibid. 19); so one verse refers to the first itself, while the other refers to the eve thereof. Kindling fire is forbidden but in *one* verse. To construct an analogy between a law based on two verses and another based on only one verse is a grievous error. Concerning Lev. x. 9 the Qaraites taunt us with the admission that strong drink is forbidden before entering the sanctuary. On examining this I found that this prohibition is accompanied by a reason which is expressed in the verses 10 and 11. This version makes the removal of every disturbing element necessary. No reason, however, accompanies the prohibition of fire, and it is, therefore, erroneous to draw a comparison between something that has a reason and something that has none. The reason existing for [the prohibition of fire], but not mentioned simultaneously, is to be found in Deut. v. 14, as has been explained before.

Next I examined the Qaraite interpretation of the obligation of Fol. 1 a person burning his neighbour's faggots to pay for all the damage verso.

¹ Lev. vii. 26. In his translation of the text Sa'adyāh always uses the words *בְּכָל מְקוֹמָהּ*.

done, because he is liable for the consequences of the fire he kindled. On examining this point I found that he is not liable for the conflagration, but for not having kept it under control. Analogous cases to this are the opening of a pit and leaving it uncovered (Exod. xxi. 33), and the breaking out of fire (ibid. xxii. 6), as I explained in my interpretation of chap. xxi. The owners of an ox [wont to gore] and a[n uncovered] pit are liable because they omitted to keep watch. The author of the fire is, therefore, liable for the same reason.

According to their interpretation of the "year of release" (Lev. xxv; Deut. xv. 9) the Qaraites apply the prohibition of sowing at the end of the sixth year to the kindling of fire on Sabbath eve for the Sabbath. On my examining this I found that the "keeping of the Sabbath" in the year of release concerns the land but not the people. It is unlawful to cut the crops in any case. Resting on the Sabbath I found, however, to concern the people, but not the fire or anything else. When the people are at rest they need not mind anything else. A comparison between these two items is therefore erroneous.

I, then, considered the Qaraite interpretation of the Biblical report concerning the conflagration caused by Samson (Judges xv. 5 b-6). The words used there are those of the Philistines, but not those of a prophet or the pious [author of the book]. The Philistines probably saw that the fire was the consequence of an originally sinful act on their part, or of zeal. We see that they punished Samson's father-in-law and his wife by burning them, as is related at the end of the same verse. By my life, he who judges so, according to a judgment which is contrary both to common sense and written law, may do as he likes, but what can we say of him who is guided by the opinion of heretics, which they look upon as that of prophets¹.

In my treatise mentioned above I showed the absurdity of various other theories of theirs. We must say that the Biblical law concerning the consequences of an assault (Exod. xxi. 20-21) leaves no room for drawing one's own conclusions from the two decisions. On the contrary, for each case of such importance a tradition as to how the Tōrāh did decide, whether according to the first or the second decision is almost necessary. I also said: Just as the Tōrāh forbade kindling fire at certain times, so it commanded it . . .

Fol. 2 Chap. xxxvi. 27-34.—These three groups beginning with the
recto. verses 8, 14, and 20 refer to the sanctuary and the holy of holies, as explained before. I must, however, first give the description of the way they were constructed in the Second Temple, which, like

¹ The letters of several words are here destroyed, but the general sense is not affected thereby. Before חבילה a word (חֲזִיק?) is probably missing.

the First one, had one room more than the Tabernacle, viz. a vestibule in front. This was surrounded by passages, as we explained in our interpretation of יָצִיעַ (1 Kings vi. 5). Above there was an upper story surrounded by a covering. At the bottom there was a massive foundation, which was as long as it was wide. If the measurements of all the structural parts here described as to length and width are added up they amount to a hundred square cubits frontage, seventy cubits in width at the back, and a hundred in height . . . The following are the measurements as to height: the foundation *six* cubits, the *hēkhāl* *forty* cubits, the plastered wainscot *one* cubit, the grooved beams *two* cubits, the ceiling *one* cubit, the plaster layer *one* cubit. Above this was the upper story again, *forty* cubits high, with the wainscot *one* cubit, the grooved beams *two* cubits, the ceiling *one* cubit, and the layer of plaster *one* cubit. Then came the top railing *three* cubits, and the [iron] object for scaring birds *one* cubit. The sum total of this is a hundred. Since all this is not described in the Bible we must have recourse to the Mishnāh (*Middoth*, IV, 6-7).

The explanation of אֹטֶם is *surdus*, as in Prov. xxi. 13. The Fol. 2 explanation of כִּיּוֹר is given in the Targum to 2 Sam. vii. 2. ^{verso.} כּוֹלֵא עוֹרֵב is the rain gutter. כּוֹלֵא עוֹרֵב means the scarecrow, to prevent birds from sitting on the roof of the sanctuary. It was a cubit high . . . that the birds might see and be afraid of it, lest . . .

The length from east to west was a *hundred* cubits. The wall of the portico was *five* cubits, the portico *eleven* cubits, the wall of the *hēkhāl* *six*, the latter *forty* cubits, *one* cubit space for the curtain, the holy of holies *twenty* cubits, the [other] wall of the *hēkhāl* *six* cubits, the passage *six* cubits, the wall of the latter *six* cubits (*Middoth*, IV, 7).

טַרְסָקִין is a narrow structure called *barāstag*¹.

The width [from north to south] was but *seventy* cubits. This was derived from . . . north] to south as follows: The wall of the gallery *five* cubits, the latter *six* cubits, the wall of the passage *five*, the latter *six* cubits, the wall of the *hēkhāl* *six*, and the width of the latter *twenty* cubits. The wall of the same (on the other side) *six* cubits, the passage *six*, its wall *five* cubits, the place where the water descended *three*, with its wall *five* cubits, as is described in the Mishnāh (*ibid.* 7). The front was thirty cubits wider, standing out fifteen cubits on either side, as is also described in the Mishnāh. If an objection be raised on the basis of Ezra vi. 3, the answer is that the cubit [mentioned by Ezra] is longer than the one of which we speak.

Then follows [in the Pentateuch] the description of the manufacture of the curtain in the verses 35 and 37

¹ A Persian word, meaning *brick wall*; cf. Maimonides, l. c., p. 28.

SUPPLEMENT.

Brit. Mus. Or. 2399 (Or. 2471, fol. 7vo—16vo).

EXTRACT FROM YEFETH'S COMMENTARY ON LEV. xxiii. 3.

Fol. 64
recto. ויגב אן נתבע דלך אלקול פי אלסראג פי אלונה אלדי אטלקה
אלרבאנין פנקול אלי מתל דלך קצר בקו' לא תבערו אש בכל מושבותיכם
ביום השבת ונרי אן נדכר סבעה מסאיל פי הדה אלפסוק ונגיב גמהא
אלמסלה אלואלי הל ביעור אש פי גמלה לא תעשה כל מלאכה אם לא
ואלמסלה אלתאניה הל לא תבערו אש אלמראד פיה אלמבאשרה אם
עלי טריק אלתולד ואלמסלה אלתאלתה הל ביום השבת הו ממא יחרם
פיה מא קד אבתדי | פיה קבל אלסבת ויכון מונור מע אלסבת או לא
יחרם אלא מא אבתדי בה פי יום אלסבת ואלמסלה אלארבעה הל
אלסראג ידכל פי בעור אש אם לא ואלמסלה אלכאמסה הל קול בכל
מושבותיכם הו עלי טריק אלתכציין אם עלי רסם אלעמום עלי אלונה אלדי
אבינה פי אלגואב ואלמסלה אלסאדסה הל הדיא אלנהי הו מכצוין פי
אלסבת אם יגב מתל דלך פי גירה ואלמסלה אלסאבעה ען אלעלה פי
תפרידה לביעור אש מן גמלה אלמלאכות פנגיב ען כל מסלה מנהא
פנקול פי גואב אלמסלה אלואלי אן ביעור אש לם יכרג ען קול אללה לא
תעשה כל מלאכה אד הו אחר אלעמאל לא מחאלה ונחן נגיב ען
אלמסלה אלו ונדכר אלסבב | אלדי מן אגלה דכרהא עלי אלתפריד תם
אנא נקול אנא וגדנא אשעאל אלנאר כלה לא יצח עלי טריק אלמבאשרה
אלא עלי טריק אלתולד ודלך אן אלדי יקדח אלנאר לים הו משעל ואנמא
יצך אלחגר באלחדיד ואלדי יתולד אלאצטכאך אלדי יקע עלי אלתראק
לים הו אשעאל אלנאר בל הו יתולד ען אלאצטכאך ואלאשתעאל והו פעל
תאלת עלי טריק אלתולד פאדיא כאן הדיא סביל אשעאל אלנאר אנה
אבדא לא יצח לא עלי טריק אלתולד לם יכן פרק בין אלתולד אלואל
ובין אלתולד אלכ פצאר גמענא בין אלנאר ואלפתילה ובינה ובין אלחטב
לים הו ביעור אש אדיא תעלקת אלנאר פי מאכולהא וקד ביינא אן אלתולד
אלואל כאלתאני פקר אכטא | אלטריק מן זעם אן פעל אלתולד גיר
verso. מחרם וממא ידלך אן גמע אלנאר ומאכולהא לים ביעור אש קד וערכו
עצים על האש ולם יקל ובערו באש העצים וקד איצא כפשתים אשר בערו
באש ידל עלי אן ביעור האש הי חאל אלאחראק והדיא אלנץ ינקן קול

אֶלְפִיזִמִּי אֵן קֵאל אֵן כֵּל בִּיעוּר יִקְרֹנָה אִשׁ אֶלְקֶד בַּה אֵלִי בֵּאב אֶלְתֵּאֲלִיף
 לֹא אֵלִי בֵּאב אֶלְאֲחֶתְרֶאק וְקֵד כֵּנָא רִדְרֵנָא עֲלֵיהָ אֵיִצָּא פִי מֵא תַעֲלֵק בַּה
 מִן קוֹל אֶלְכְּתֵאב וִירָא וְהֵנָּה חֲסִנָּה בַּעַר בֹּאשׁ וְאוֹרִינָא אֵן קֶדְ בַּעַר בֹּאשׁ יִרִיד
 בַּה אֶלְאֲחֶתְרֶאק וְאֵן קֶדְ חֲסִנָּה אֵינְנוּ אֶכֶל אֲנִמָּא הוּא אֶזְבָּאָר עֵן אֶלְחֵאל
 אֶלְתֵּאֲנִיָּה אֶלְדִּי כֵּאֵן אֶלְלָה עֵז וְגַל יִרֵד עֵינָן מֵא אֲחֶתְרֶק פִּי אֶצְנֵר חֵאל וְהוּ
 מַעֲנִי יִקוּם פִּי אֱלוֹהִם פֶּאֵן אֶפְעֵאל אֶלְלָה לְטִיפָה אֵן יִכּוֹן דִּלְךָ עֲלֵי טֵן מִשָּׁה
 וְכִדְלֵךְ נִקּוֹל פִּי קוֹל אֶלְכְּתֵאב וִיבַעַר אִשׁ בִּלְפִידִים | וְתִמָּאם אֶלְקוֹל אֵנָּה פֻּעַל
 עֲלֵי טְרִיק אֶלְתוֹלֵד וְדִלְךָ אֵנָּה קֵאל וִישַׁלַח בְּקִמּוֹת פִּלְשְׁתִּים וְלֵם יִכּוֹן שְׁמִשׁוֹן
 יֵאֲתִי בֶּאֱלִשְׁוֹעִלִים אֵלִי כֵּל קִמָּה וְקִמָּה וְכִרְם וְכִרְם פִּקֵּד חֲבֵת אֵנָּה נִסְב
 אֶלְפֻעַל אֵלִי שְׁמִשׁוֹן אִדְּ הוּא אֶלְמִבְתִּדִּי בֶּאֱלֻפֵּעַל אֶלְאוּל וְכִדְלֵךְ קֶדְ וִיבַעַר
 מִגְדִּישׁ וְעַד קִמָּה וְעַד כִּרְם זִית הֵם אֵיִצָּא נִסְבָּה אֵלִי שְׁמִשׁוֹן וְקֵד גִּפֵּל
 אֶלְפִיזִמִּי פִי מֵא זַעַם אֵן קֶדְ וִיבַעַר מִגְדִּישׁ הוּא פֻּעַל מִנְסוֹב אֵלִי אֶלְנֵאָר וְטֵן
 אֵנָּה אֲנִמָּא יִבְקָא עֲלֵיהָ פִי דִלְךָ בֵּאב אֶלְתִּדְכִּיר וְאֶלְתֵּאֲנִיָּה אִדְּ לֵם יִקֵּל
 וְתַבַּעַר מִגְדִּישׁ וְגֵאָב כִּמְהוּ¹ כִּי אִשׁ יֵצֵאָה מִחֲשִׁבּוֹן וְנַחֵן נִדַּע אֶלְכֵּלָאֵם פִּי בֵּאב
 אֶלְתִּדְכִּיר וְאֶלְתֵּאֲנִיָּה וְנִתְאֲבַעָה אֵלֵיהָ לִכְנָא נִרֵד עֲלֵיהָ מִן טְרִיק אֶלְלֵנָה עֲלֵי
 מֵא אֶכֶר וְהוּא אֵן וִיבַעַר (so) הוּא פֻּעַל פִּי גִירָה אִדְּ אֶלְאֲמֵר מִנָּה חֲבַעַר בִּלִּי
 לַעֲמִירִי לֹו קֵאל וִיבַעַר מִגְדִּישׁ וְעַד קִמָּה לִקֵּד כֵּנָא נִסְמַח לָהּ פִּי אֶלְתִּדְכִּיר
 וְאֶלְתֵּאֲנִיָּה וְאֶעֱלֵם אֵנָּה | לֹו כֵּאֵן מִנְסוֹב אֵלִי אֶלְנֵאָר כֵּאֵן יִקוֹל אִשׁ בּוֹעֶרֶת
 אוּ אִשׁ בּוֹעֶרָה פִּקֵּד גִּפֵּל הִזֵּא אֶלְאֲנִסָּאֵן עִמָּא זַעַם אֵן וִיבַעַר מִגְדִּישׁ וְעַד
 קִמָּה מִנְסוֹב אֵלִי אֶלְנֵאָר וּמִן וְגַה אֶכֶר יִגֵּב אֵן יִכּוֹן וִיבַעַר מִגְדִּישׁ מִנְסוֹב אֵלִי
 שְׁמִשׁוֹן וְהוּא מִן נִסֵּק אֶלְכֵּלָאֵם וְדִלְךָ אֵנָּה צִדֵּר בִּקֶּד וִיִּלְךָ שְׁמִשׁוֹן וִיִּלְכֵּד שְׁלֵשׁ
 מֵאוֹת שְׁוֹעִלִים וְלֵם יִקֵּל וִיִּלְכֵּד שְׁמִשׁוֹן וְלֹא קֵאל וִיפֵן שְׁמִשׁוֹן וִיבִקֵּר שְׁמִשׁוֹן
 וְאֲנִמָּא גַּעֲלָהָ כֵּלְהָא נִסֵּק עֲלֵי וִיִּלְךָ שְׁמִשׁוֹן וְלֹו כֵּאֵן חֵם פֶּאֲעַל אֶכֶר גִּירָה
 לִוְגֵּב אֵן יִדְכֵּר אֶסֶם אֶלְפֶּאֲעַל חֲתִי יִכְרִיגָה עֵן אֶלְפֶּאֲעַל אֶלְאוּל אֶלְמִדְכֹּר
 וְהִזֵּא קִצִּיָּה צִחִיחָה תִּגְרִי פִי כֵּל לֵגָה וְדִלְךָ אֵן לֹו קֵאל קֵאִיל גֵּאָנָא זִיד
 פֶּאֲכֵל וְקֵאֵם וְדֵהָב וְלֹא אֶצָּאָף עֲלֵי דִלְךָ אֶפְעֵאלָא כְּתִירָה לִקֵּד כֵּאֵן כֵּלְהָא
 מִנְסוֹבָא אֵלִי זִיד וְלֹו כֵּאֵן לַעֲמֵר וְאֶחָד מִן הִזֵּה אֶלְאֶפְעֵאל כֵּאֵן מִן אֶלְוֹאֲגֵב
 אֵן יִדְכֵּר אֶסְמָה לִינְסֵב אֶלְפֻעַל אֵלֵיהָ פִּקֵּד | גִּפֵּל אֵיִצָּא פִי הִזֵּא אֶלְבָּאָב וְלֹה
 אֵיִצָּא בֵּאב אֶכֶר גִּפֵּל פִּי וְטֵן פִּי נִפְסָה אֵנָּה קֵד אֶפְלֵג בֶּאֱלֻחָנָה וְהִי קֶדְ פִּי
 הִזֵּה אֶלְקִצָּה חֲרָף בְּחֶרֶף כִּמָּא הוּדָא אֲנָא נַחֲכִיָּה קֵאל אֶלְפִיזִמִּי * וְפִי קֶדְ לֹא
 תַבַּעֲרוּ אִשׁ צֵל כְּתִיר מִן (כְּתִיר מִן) אֶלְמִבְדַּעִין וְנִסְבּוּ דִלְךָ אֵלִי אֵנָּה חֲצֵר *

Fol. 66
recto.

verso.

Fol. 67
recto.¹ Or. 2471, fol. 9vo.

אלסראַן מן יום אלגמעה ללסבת וגאב ען גמיעהם אלעלה אלתו נצבתהא *
 אלתוראָה לחטר אלאעמאל פי אלסבת והי אלמנוחה כקד למען ינוח *
 שורך וחמורך ואיצא למען ינוח עבדך ואמתך ואלמנוחה לא תקע אלא *
 עלי אלחיואן ולדלך נועת אלנאטק וגיר אלנאטק ואמא אלענאצר אעני *
 אלנאר ואלמא ואלהוא ואלתראב פלא תקע עליה מנוחה אלבתה וכדלך *
 סאיר אלכלים לא תחתמל אלתוראָה ואלתעב פלדלך למ תחטר שיא עלינא *
 ממא תצנעה אמתנא ולא בעץ אלענאצר אלתו נסתעמלה | והוא אצל גליל *
 יגב אן תחפטה פי נפסך פתרך אלקום וחסבו אן חטר אלעמל פי אלסבת *
 לחאל אלאנפעאל פי נפסה ולדלך תגדהם ישנעון אברא ויקולון פהודא *
 ינעמל פי אלסבת פנקול ואי שי פי הדה אלאנעמאל אדא כאן אלחיואן *
 כלה פי מנוחה והי אלמטלובה פהודא הו אלאצל פלו צח אן אלתולד הו *
 פעל מחץ ללאנסאן למ יצר גמחורנא שיא אד יכון הו פעלנא וליס *
 במחטור * הודא פעל מן כלאמה וגרצה פיה אן אללה קאל למען ינוח עבדך
 שורך וחמורך למען ינוח עבדך ואמתך וזעם אן הודא אללגה יעני לשון
 הנחה לא תקע אלא עלי אלחיואן ואן כל מא כאן גיר חיואן לא תקע עליה
 ואמר אלנאם בחפט הדה אלנכתה אן ביעור אש ואלאנעמאל לא וקע
 עליה הנחה והודא גפלה איצא אנה יקאל לה אמא קולך קד | צל אלמברעין
 פסיבץ¹ ענד איצאחנא ארד עליה אנה הו אלצל ואלמברע ואמא קד אנה
 גאב ענהם אלעלה אלתו נצבתהא אלתוריה פאלאמר בכלאפה ודלך אן קול
 אללה למען ינוח ליסת הי תקטע עלי אן ליסת ללשבייתה עלה גיר אלהנחה
 ודלך אנה קד יכון לשי ואחד עלל כחירה פיעמר אלגץ אלי עלה ואחרה
 ידברהא נטיר דלך קד למען ידעו דורותיכם וליס פריץ אלסכב יגב להדה
 אלעלה פקט ואנמא הי אחדי אלעלל וכדאך קד למען תזכר את יום צאתך
 ופריץ אלפסח לה עלל אבר גיר אלכרוץ וכדאך קד פי אלפריץ באסרה
 למען ירבו ימיכם וימי בניכם ולא מחאלה אן ללפריץ גוא דניאניי וגוא
 אכרי גיר למען ירבו ימיכם ומן הדה אלגנס מתסע פי אלכתאב וכדלך
 יסתעמל אלנאם פי כלאמהם פי קול אלקאיל אכרם פלאן לאנה עלם וקד
 יגב אכראמה | איצא למעאני אבר אמא לחסב ונסב ואמא לדין פליס
 מסתחיל אן יכון קצר אלכתאב עלי בעץ אלעלל פדברהא פיוון אלעמל
 אלדי הו מן אלאעמאל אלמבאשרה קיל פיהא למען ינוח באלגץ ואלאעמאל
 אלמתולדה למ ידבר עלתהא חם יקאל לה למ זעמת אן לפטה הנחה לא
 תקע אלא עלי אלחיואן לא גיר וקד וגדנאהא תקע עלי אלגמאדאת איצא

verso.

Fol. 68
recto.

verso.

¹ overlined. פיבץ.

מן דלך קו פי אלאיפה והניחה שם על מכונתה וקאל ויניחו את הכלים
 ושם יניחו בגדיהם פאן לך וקאל אן הוּא פעל פי אלגמאד ואנמא יגב אן
 תורונא¹ אמר פי נפס דלך אלשי קיל לה הוּא אמר גיר לאום לאנה
 לא יקול ויניחו את הכלים אלא ויצח פיהא הנחה ומע דלך פאן קולה
 ותנח התבה ידפע הוּא אלמטלבה לכן הוּא אלהגל גפל ען חקיקה הוּא
 אללפטה^{Fol. 69 recto.} פי דוראן אלכתאב תם יקאל אעמל עלי אן לא יקע | לפטה
 מנוחה עלי גיר אלחיואן אי שי יפידך הוּא אלקול הל כצומך יקולון אן
 אלאעמאל קיל פיהא אנה יגב אן תנוח פכאן הוּא אלקול ירד עליהם תם
 יקאל לה אליס קולה פי אלזאלק גל גלאלה וינח ביום השביעי פי גמלה
 דלך אלאעמאל אלמתולדה מתל שרץ המים ושרצי הארץ ואלעשבים פלם
 לא כאן איצא קולה למען ינוח עבדך ואמתך יצם פיה אלאעמאל
 אלמתולדה תם יקאל לה אליס האנא אעמאל מחרמה^{verso.} פי אלסבת ואליס
 תם בטש כמן לה שריך גוי יביע וישתרי ויחצל לה אלרבת ואלכסארה
 ולא שך פי אנה חראם ואיצא קול אללה את אשר תאפו אפו הוּא מחרם
 פי אלסבת פמן אשעל אלנאר פי יום אלנמענה ואנצב אלקרר עלי
 אלדאגדאן וטרח אלחואגן פיהא וקעד הוּא מסתריה וכאן אלטביך הוּא ינטבך
 פעלי מוצוע עלמה פי | למען ינוח דאך גיר מחרם והוּא ינאקן קול אללה
 את אשר תאפו אפו וקד גפל הוּא אלאנסאן ען הוּא אלמעני איצא תם
 אן קול אללה למען ינוח שורך וחמורך למען ינוח עבדך ואמתך כמוך אנה
 הוּא מקול פי נפס אלעבר ואנמא קאל כמוך פי באב ואחד מן אלאעמאל
 פעלי גמיע אלונה אן תאבענאה פי תפסירה למען ינוח לם יתבת לה מא
 ראם אלי אתבאתה מן אכראגן אלתולד ען אלתחרים פי אלסבת תם יקאל
 לה אן אתארך קד חרמת פי אלסבת הרך אלמא תחת אלסראגן לילא
 תקע שרארה מן אלפתילה פתנטפי ותציר פחמה אפליס הוּא תולד וחרם
 פי אלסבת וכדלך חנטה תטרח ווקע עליהא אלמא פתנבת פהוּא קולהם
 פאין למען ינוח פי הוּא ונטארהא תם יקאל לה אדא גאז אן יכון אלאנסאן
 פאעל והוּא גיר באטש ואן יכון ינוח | בחית לא יתולד דלך אלפעל פהוּא
 לא ינכרה מן פיה פהם וקד תבת מא תצנעה אמתנא בנקין מא קאלה
 ואלחמד ללה עלי טהור אלחק תם קאל מן בעד הוּא פי אלרד עלי מן
 אקאם לא תבערו אש בקו לא תחסם שור בדישו וקולחם וכמא לא ינו
 אלחסימה מן קבל כדאך לא ינו אן יכון אלביעור מן קבל וקלת אנה מן
 אקאם פעלא ואחדא עלי פעלין אכמא אלקואם פאלבעור פעל ואחד מן

¹ Or. 2471 תורניא.

אלאנסאן והדא אלקול איצא מנה גפלה ולבסה ודלך אן כצומה אחתנו
לקול אללה ביום השבת בחרף ביי מחלה פקאלו אן קו ביום השבת יריר
בה לא תדכל אלסבת ותם ביעור אש מחל קול אללה לא תחסם שור
בדישו אלדי יריר בה לא יכון אלתור פי דיאסה מכטום פקד וגב מא
קאלוה ויגב אן תעלם אן לים הדא קיאם מעאני | ואנמא ^{verso.}הו אסלך לגה
פקד אתי בנטירה פכמא אן אלחסימה לא תנוו קבל אלדישה כדאך ביעור
אש לא ינוו קבל אלשבת כמא לא ינוו פי אלשבת וקו אן מן אקאם
ביעור אש עלי אלחסימה פקד אכטא אלקיאם פקד טלם הדא אלרגל
נפסה בריא לאן אלקיאם למ יקם אלביעור באלחסימה ואלדישה גמיעא
ואנמא אקאם אלביעור באלחסימה פקט ונעל בדישו מקאם ביום השבת
וונה אכר והו אן אלביעור ואלחסימה פעל אלאנסאן כק לא תבערו אש לא
תחסם שור בדישו ואלדישה מנסובה אלי אלשור כמק בדישו פקד טלם
פי קו אנה אקאם פעל בפעלין פקד גפל פי הדא אלכאב איצא תם קאל
בעד הדא אלכלאם אל הזה אלסטור אלדי נחכיהא חרף בחרף ערצה

Fol. 71
recto.

בעד דלך תעלקהם בקו אך ביום הראשון השביתו | שאר ורואמהם אן
יעטל אלאשעאל מן קבל אלסבת כעטלה אלכמיר קבל ביום הראשון
פחררת וקלת אן פי אלכמיר פסוק אכר ימנעה מן יום הראשון ויקול
שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם פי אלוות באלפסוק אלאול ומן קבל
אלוות באלפסוק אלתאני וביעור אש פלים להא גיר פסוק ואחד פמן
אקאם עלי מא לה פסוקין לוקתין [עלי] מא לים לה אלא פסוק ואחד
ווקת ואחד אכטא ולם יצב אעלם ארשדך אללה אן גלטה פי הדא
אלכאב עגיב גרא ודלך אן קול אללה אך ביום הראשון הו כלאם פי נפס
אלאול מן קו יאיאם וקו שבעת ימים שאר לים הו דלאלה עלי קבל
אלשבעת ימים כמא אן לים פי קו שבעת ימים תהיה בנדתה דלאלה עלי
וגוב קבול אלטמא קבל אלשבעת ימים תם לא תאבענאה עלי דלך
מתאבענה נטר לא מחאלה | אן אליום אלאול דכל פי נץ שבעת ימים ^{verso.}
שאר עלי ראייה פלא פאידה לדכרה אלנצין ולו בחת נעמא לעלם אן קול
אללה אך ביום הראשון הו כלאם פי אליום אלאול פקט וקו שבעת ימים
שאר אנמא הו תעלים פי גמלה אלד אד אלנץ אלאול למ ידל עלי דלך
וכצום הדא אלרגל קד אקאסו נץ ואחד בנץ ואחד פי נפס מוצע אלמנאועה
והו קו ביום הישבת מחל קו ביום הראשון פקאלו כמא יגב שביתת שאר

קבל דכול יום ראשון לילא יכון שאר מונוד מע אולה כדאך קול אללה
 ביום השבת הם כדאך יריד מנא אלא נשעל אלנאר קבל אלסבת לחבון
 מונודה מע אול אן מנה וקאל בעד הדא תם ערצת בעד דלך העלקהם
 בקד יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבאכם קאל ואנתם מקדון אן
 אלסכר מחרם קבל אלביאה איצא פחרדתה פונדת אלסכר הנאך מעלול |

בעלה הי אפסאר אלעקל ואלתמיז אד קאל ולהבדיל ולהורות פאונבת
 אלעלה חטר כל מפסד כיה כאן וביעור אש גיר מעלל בעלה פי פסוקה

Fol. 72
recto.

ומן אקאם מא לא עלה מעה עלימא מעה עלה אכטא איצא ולם יצב
 כל אלעלה אלתי הי לה וליסת מעה הי למען ינוח עלי מא קרמנא אעלם
 אן הדא אלפצל מן כלאמה קד גלט פיה גלטה ביינא והו דעואה אן אללה
 נעל ללסכר תעליל והו אכתלאט אלעקל ואלתמיז וליס פי אלנין שי מנה
 כל שרב קדח ואחד ומא דונה חראם פלם זעם אנה נהי מעלול תם אנה
 לו סלמנא אליה דלך לם ינחפע בה אד לם יפרק פי נפם אלעלה ודלך
 אנה אדא כאן אלסכר הו אלמחרם ואכתלאט אלעקל פלם יכד אלנין
 אלא בבאכם אל אהל מועד ומא אלפרק בינה ובין מן קאל לה אן אלנין
 חרם אכתלאט אלעקל מע אלדכול | ולם יחרמה קבל אלדכול ואמא תעלקה

verso.

בקד ולהבדיל ולהורות פליס לה מא מודכל פי בבאכם אל אהל מועד ואמא
 קד עלה מדכורה מעה ועלה ליסת מדכורה מעה אן כאן גרצה פי דלך אן
 אלעלה אלמדכורה מע אלנין תכאלף אלפרין אלדי דכרת עלתה פי מוצע
 אכר פינבני אן יעלם אן כתיר מן אלפרין לם תדכר עלתהא מע אלאול
 ודכרת פי מוצע אכר מתל וכל דם לא תאכלו וצרב אכר והו אן הדא
 אלרגל כתירא ממא ירד עלי כצומה באחתנאנהם פי אלתקדים ואלתאכיר
 תם יקאל לה אנך לם תפרק פי נפם אלעלה לאן כצומך אקאסו קול אללה
 ביום השבת עלי בבאכם וקו' עלה הי מעא וצלה ליסת מעא לים הו פרק
 תם יקאל לה אן תעלקך בקד למען ינוח קד תקדם אלכלאם פיה אינפא (so)

תם קאל בעד הדא | קאל תם ערצת תעלקהם בנראמה משעל קראח
 צאחבה אנה נארם תמן גמיע מא אחרקה לה וקולחם אנמא לזמה אלגרם
 לאנה פאעל תולד פחררת דלך פונדת אלגרם לם ילזמה לאנה פעל
 אלאחותראק ואנמא ילזמה לאנה לם יפעל אלחפט ודלך נטיר קול
 אלתוריה פי אלשור ולא ישמרנו בעליו ופי אלבור ולא יכסנו כדאך קאל
 פי אלנאר כי תצא אש ומצאה ולא ישמרנו קיאסא עלי מא תקדם ועלי
 מא שרחת פי פרשה ואלה המשפטים פכמא גרם רב אלתור ורב אלבור

Fol. 73
recto.

לאנה לם יפעלא אלחפֿט כ״אך צאחב אלנאר יגֿרם לאנה לם יפעל אלחפֿט
 אעלם ארשרך אללה אן קד רדרנא עליה פי היא אלמוצע יגב אן נרד
 עליה איצא פנקול אן גלט פי היא אלפצל בד אשיא אחדהא הו וצע עליה
 לם יצעהא אלכתאב אד קאל אן אלגֿרם לזומה מן אגל | אנה ולא ישמרנו
 ואלב אנה אסתעמל אלקיאם פי היא אלבאב וליס הו מן מדהבה ונסי קֿד
 פי היא אלפצל קבל היא פאלמקדם אולא אבטאל אלקיאם פי אלשראיע
 אלסמעיה ודלך כמא רדרת בה עלי מדעייה פי אלכתאב אלדי אלפתא לה
 פמן כאן היא קֿד פי אבטאל אלקיאם פי אלשרע פלם אקאם כי תצא אש
 עלי וכי יפתח איש בור ואלגֿ הו אן אללה קאל שלם ישלם המבעיר את
 הבערה ולם יקל אשר לא ישמרנה פמא יקאל פי מן תרך נץ כתאב אללה
 ואבדע מן נפסה עליה לם יצעהא אלכתאב ואלד הו אן אללה סמאה
 מבעיר באלתולד לקֿד כי תצא אש פקול אללה לא תבערו אש הו איצא
 באלתולד תם קאל וערצת בעד דלך תעלקהם בשנת השמטה פיקולון
 כמא אנה מחטור אן יורע פי אכר אלסנה אלסאדסה ויסתנבת פי
 אלסאנעה | כ״אך מחטור פי אן ישעל פי אכר אליוס ויסתבקא פי אלז
 פחררת דלך איצא פוגדת אלשביתה פי אלשמטה מצמומה אלי אלארץ לא
 אלי אלנאם ולדלך חרם אלסאסתנבאת עלי כל חאל ווגבת אלשביתה פי
 אלשבת מצמומה אלי אלנאם לא אלי אלנאר ולא אלי גיראה ולדלך אדא
 אסבת אלנאם ואסתראחו פלא שי בקי עליהם פמן אקאם חטר מצמום
 אלי אלפאעל אכטא אלקיאם איצא ולם יצב היא אלפצל איצא גלט פיה
 מן וגהין אחדהמא הון אן אללה קאל שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר
 פקד נהאנא ען אלזראעה פי אלשמטה כמא נהאנא ען אלביעור פי אלסבת
 פליס בינהם פרק פי היא אלמעני פאקאסו קיאם צחית וליס יקום
 אלפאעל באלמפעול כמא טן הו ואלחאני הו אן אלקום אקאסו חרף בִּי
 עלי חרף אלבי פהיא אלרגל אבדא יפרק פי | גיר מוצע אלפרק ופי גיר
 אלעלה אלתי אעחל בהא כצמה פקד אתינא באלרדוד אלתי דכרהא
 ואעתלאהא ואוצחנא פסאדהא ואלחמד ללה עלי טהוד אלחק

Fol. 74
recto.

verso.

HARTWIG HIRSCHFELD.